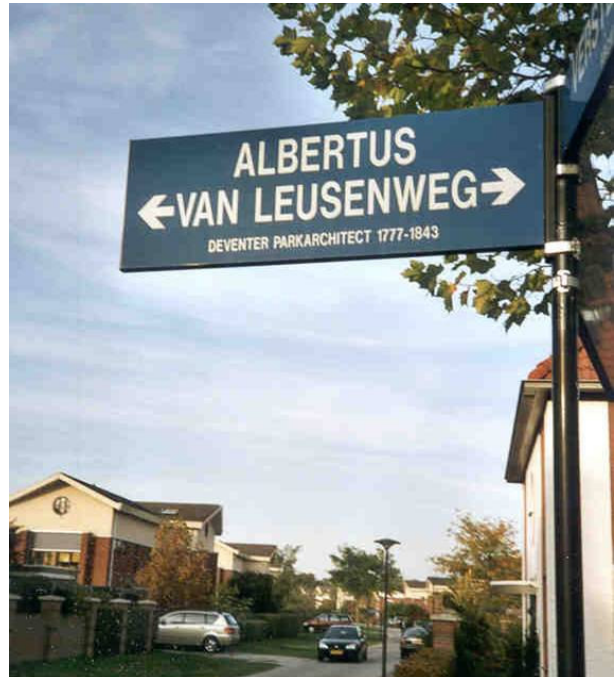

TUINARCHITECTEN VEREEUWIGD IN STRAATNAMEN.

Eric Blok

Met de voortgaande verstening van Nederland komen historische landschappen, parken en tuinen hier en daar aardig in de verdrukking. Waar eens uitgestrekte landerijen lagen, zorgvuldig ingericht door boer of landheer, of een fraaie buitenplaats, onder architectuur aangelegd volgens het ontwerp van een ons bekende grote tuinarchitect, liggen nu nieuwbouwoonwijken met daarin door makelaars als 'landhuis',

'villa' of 'nostalgische woonboerderij' aangeduide optrekjes. De oude parken van vele honderden hectaren groot, haast onmerkbaar overgaand in het omringende landschap, zijn vervangen door kaveltjes van gemiddeld 250 vierkante meter, met uitschieters naar 1000 meter, streng en strak begrensd door een hoge houten schutting, een dichte muur of in het gunstigste geval een direct op hoogte zijnde, groene 'kant-en-klaarhaag'. Aan de inrichting van de perceeltjes zelf komt nog zelden een echte tuinarchitect te pas.

Toch krijgen deze nieuwe bewoners in enkele Nederlandse steden een brok tuingeschiedenis en cultuurhistorie mee als bagage, doordat hun straat, pad, laan of erf wordt vernoemd naar een beroemde tuinontwerper.

Onderstaand de resultaten van een eerste korte verkenning via stratengids en internet.

In het door Deventer geannexeerde Colmschate ligt sinds enkele jaren de wijk Vijfhoek. De brede centrale ontsluitingsweg, voorzien van een brede groene middenberm, heeft als naam de Leonard Springerlaan gekregen. Halverwege deze laan ligt een kruispunt met een kleine rotonde waarop aan de ene zijde de Karel Mullerweg aansluit. Het is te veronderstellen dat tuinarchitect en architect, die in Twente gezamenlijk diverse projecten realiseerden, deze nabijheid wel op prijs zullen stellen. Aan de overzijde geeft de rotonde toegang tot de Albertus van Leusenweg. Dit lid van een familie van stadswerkbazen in Deventer is mede dankzij het Cascade Bulletin een aantal jaren geleden uit de vergetelheid opgestegen. De vernoemde Albertus sr. was in Deventer ondermeer betrokken bij de aanleg van De Worp (1815) en de Algemene Begraafplaats aan de Raalterweg (ca. 1830). Zijn zoon Albertus jr. volgde hem later op en was betrokken bij de aanleg van de buitenplaats 't Scholte Wilp (omstreeks 1845).

Amersfoort kent een kleine groenstrook met waterpartij als scheiding van de wijken Kattenbroek en Zielhorst. Langs dit groengebied liggen de Springerstraat, de Van Lunterenstraat, het Poortmanpad en het Zocherpad, waarmede een viertal grote tuinarchitecten wordt geëerd. Zij bevinden zich in het goede gezelschap van de Hendrick de Keyserlaan, het Lieven de Key-erf, de Van Eesterenstraat, de Granpré Molièrestraat en een aantal bekende begin-twintigste-eeuwse architecten als K.P.C. de Bazel, Van Doesburg, Merkelbach en J.J.P. Oud.

Opvallend is hier dat H.F. Hartogh Heys van Zouteveen niet is vernoemd, terwijl deze tuinarchitect in het eind van de negentiende eeuw aanzienlijke werken in Amersfoort heeft uitgevoerd.

Internationaler wordt het in Velsbroek. Een van de nieuwste wijkjes is geheel vernoemd naar tuinarchitecten van de landschapsstijl waarbij ook de buitenlandse inspiratiebronnen worden herdacht. De L. Springerstraat en het L. Zocherplantsoen sluiten aan op de J. Paxtonstraat en de W. Kentstraat.

Waarschijnlijk is Leonard Springer het meest in straatnamen vastgelegd, waarvoor zijn bekendheid in eigen tijd en zijn enorme lijst met werken wel verantwoordelijk gehouden kunnen worden. In Haarlem heeft de Leonard Springerlaan als zijstraat zijn tijdgenoot Vincent van Gogh. In Rotterdam (Prins Alexander) zorgen de Berlagestraat en de Merkelbachlaan of de Duikerstraat voor een verbinding tussen de Springerstraat en de Zocherstraat, waarbij het moeilijk voor te stellen is dat deze architecten ook destijds als intermediair een rol gespeeld zullen hebben. Van oudere datum zijn de Leonard Springerlaan in Groningen, in aansluiting op het door hem in 1909-1926 ontworpen Stadspark, en ook de Leonard Springerlaan in Meppel, langs het Wilhelminapark dat hij hier in 1914 voor de gemeente realiseerde. Ook in Eindhoven wordt een Springerstraat aangetroffen, als onderdeel van de architectenbuurt.

Waren het tot nog toe vooral tuinarchitecten van de Landschapsstijl en hooguit van de Gemengde Stijl, in een enkele plaats wordt meer de nadruk op de Jongere Tuinkunst gelegd. Zo vinden we in Sittard een Tersteeglaan. Hoewel er nog veel discussie is over het onderhoud van de begraafplaats waar D.F. Tersteeg ligt begraven, heeft de gemeente Naarden wel zijn belangrijke bijdrage aan de cultuurhistorie en de tuinarchitectuur ingezien en omstreeks 1995 een D.F. Tersteeglaan aangelegd. De woningen hierlangs, waarvan er momenteel een stuk of vijf te koop staan worden door de makelaars aangeboden als *'Ruime en sfeervolle helft van een dubbele Villa (type jaren '30) met garage en voor- en achtertuin gelegen in kindvriendelijke en gezellige woonwijk.'* Rekent u op een bedrag tussen de 5 en 6 ton (nieuwewetse euro's) en dan zonder de voor Tersteeg zo karakteristieke tuin in Architectonische Stijl. Maar of dat lukt op een kaveltje van 310 vierkante meter ?